

'گفت‌وگوی اختصاصی فراتاب با استاد دانشگاه توکیو:

بازگشت به برجام در دولت ترامپ جایی ندارد!

درگیری بین ایران و ایالات متحده برای کشور ثالثی همچون ژاپن بیش از حد تقویت شده تا بتواند کاری برای تغییر همه جانبه این وضعیت انجام دهد. موضوعی که روحانی بهتر می داند.

فراتاب- محمد حسن گودرزی- سفر هفته گذشته حسن روحانی به ژاپن علیرغم اینکه با گمانه زنی های بسیاری در مورد احتمال میانجیگری توکیو در روابط بین ایران و آمریکا همراه بود اما در ظاهر بدون هیچ اتفاق و تحول تازه ای در روابط تهران- واشنگتن خاتمه پیدا کرد.

برخی بر این عقیده هستند که علیرغم اینکه ایران به شدت خواستار عملگرایی اروپا در قبال برجام است. با این همه مناسبات گسترده اقتصادی اروپا و آمریکا و البته مشکلاتی که اروپا در مورد مسائلی مانند برگزیت را دارد اجازه مانور اروپا را در مورد عمل به تعهدات برجامی خود در مقابل ایران گرفته و تنها اقدام اروپا تاکنون راه اندازی کانال مالی اینستکس است. کانال مالی که اجرایی شدن آن هنوز نتوانسته به انتظارات ایران پاسخگو باشد و این کشور راه کاهش تعهدات برجامی خود را در پیش گرفته است.

پروفسور یاسویوکی ماتسونوگا (Yasuyuki Matsunaga) استاد دانشگاه توکیو در رشته روابط بین الملل و کارشناس مسائل خاورمیانه یکی از کارشناسانی است که اعتقاد دارد تنش ها در روابط ایران و آمریکا به اندازه ای شدید است که حضور طرف سومی مانند ژاپن به عنوان میانجی هم نمی تواند این روابط را به حالت عادی یا حداقل کاهش تنش ها پیش ببرد.

ماتسونوگا مقالات و تحقیقات بسیاری در زمینه مسائل خاورمیانه از جمله ایران انجام داده است که از جمله آنها می توان به (The Middle East in International Relations) و (Iran's Strategic Culture and the Hegemony Question) اشاره کرد. وی در گفتگو با فراتاب به سوالاتی در مورد نتایج سفر روحانی پاسخ گفته است. لازم به ذکر است که این مصاحبه از طریق مکتوب انجام شده است.

گمانه زنی هایی درباره سفر روحانی به ژاپن و احتمال میانجیگری جدی ژاپن بین ایالات متحده و ایران وجود دارد. چه فکری در این باره دارید؟

فکر نمی کنم که دولت ژاپن برنامه ای برای این موضوع داشته باشد و قادر به مداخله میان ایران و ایالات متحده باشد و این چیزی باشد که رئیس جمهور روحانی از نخست وزیر آبه یا اینکه نخست وزیر آبه خواستار آن باشد.

درگیری بین ایران و ایالات متحده برای کشور ثالثی همچون ژاپن بیش از حد تقویت شده تا بتواند کاری برای تغییر همه جانبه این وضعیت انجام دهد. موضوعی که روحانی بهتر می داند.

از طرف دیگر، ممکن است روحانی انتظار داشته باشد که ژاپن ممکن است بتواند کاری را برای رفع مشکلات اقتصادی که امروز ایران با آن روبرو است، انجام دهد، خصوصاً مشکلاتی که ناشی از عدم امکان صادرات نفت خام این کشور به خارج است.

متأسفانه در این باره فکر نمی کنم ژاپن کارهای زیادی بتواند انجام دهد. با توجه به تحریم های ثانویه ای که ایالات متحده در رابطه با ایران دوباره تحمیل کرده بسیار تأثیرگذار و سخت است. تحریم های ثانویه به این معناست که اگر شخص ثالثی مانند یک بانک ژاپنی با یک نهاد ایرانی معامله کند، ایالات متحده شخص ثالث، یعنی بانک ژاپن را مجازات می کند و راهی برای کشوری مانند ژاپن وجود ندارد که بتواند در این زمینه کاری کند.

به نظر شما بعد از سفر روحانی به ژاپن، تنش بین ایران و آمریکا و سرنوشت برجام چه خواهد بود؟

ایران با توجه به برجام در سطح بین المللی با بحرانی مواجه است. زیرا برخی از کشورهای اروپایی تهدید کنند که اگر ایران از طریق تهدید خود مبنی بر کاهش بیشتر تعهدات خود در قبال توافق نامه در هفته های آینده، سازوکار حل اختلاف را ایجاد کند و اگر این اتفاق بیفتد، ضربه ای فاجعه بار به خود برجام وارد می کند و به هلاکت آن می انجامد

سفر رئیس جمهور روحانی به ژاپن به همین دلیل به موقع انجام شد زیرا نخست وزیر آبه توانست بر لزوم حفظ برجام تأکید کند و نگرانی های خود را درباره پیامدهای منفی احتمالی که ممکن است ناشی از مراحملی باشد که ایران طی چند ماه گذشته در کاهش برخی از تعهدات خود تحت توافق نامه داشته باشد، نشان دهد. به نظر می رسد نخست وزیر آبه به ویژه فکر می کند که وظیفه ایران همکاری کامل با بازرسان آژانس انرژی هسته ای است و خوب است که هم نخست وزیر آبه و هم رئیس جمهور روحانی می توانند نظرات خود را در این باره تبادل کنند.

برخی معتقدند که مقامات ایران تا زمان انتخابات ریاست جمهوری آمریکا وقت می خرند. نظر شما چیست؟

واضح است که دولت فعلی ایالات متحده به فکر بازگشت به برجام نیست. هیچ کشوری نتوانست دولت ترامپ را از ترک برجام منصرف کند. به همین ترتیب، هیچ کشوری قادر به ترغیب آمریکا به بازگشت به برجام نیست. بنابراین، از این نظر انتظار برای نتیجه انتخابات بعدی ایالات متحده ممکن است معنا پیدا کند، اگرچه به عنوان یک استراتژی، انتخاب خوبی نیست. صرفاً خرید زمان کاری نخواهد کرد تا تضمین کند که توسعه آینده به نفع شما خواهد بود. اما، در شرایط فعلی، متأسفانه ممکن است این کار تنها انتخاب معقول باشد.

بازنشر این مطلب با ذکر منبع «فراتاب» بلامانع است

برجام روابط ایران و آمریکا روابط ایران و ژاپن یاسویوکی ماتسونوگا

: کلید واژه ها